Valiokunnan lausunto YmVL 19/2017 vp– E 36/2017 vp

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus asetukseksi Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus asetukseksi Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta (E 36/2017 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- kalatalousylitarkastaja Heikki Lehtinen, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkija Tapani Pakarinen, Luonnonvarakeskus
- apulaistoiminnanjohtaja Vesa Karttunen, Kalatalouden Keskusliitto
- asiantuntija Ilkka Mäkelä, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- suojeluasiantuntija Matti Ovaska, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ympäristöministeriö
- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Tornio-Muoniojokiseura ry

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 12 päivänä elokuuta 2011 asetusehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle KOM(2011) 470 Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta. Neuvostossa ehdotuksesta on käyty alustava keskustelu. Euroopan parlamentti on saattanut ensimmäisen lukemisensa päätökseensä.

Valmis
5.0

Valtioneuvosto on yhteistyössä Viron ja Ruotsin kanssa kehittänyt komission ehdotusta. Komission ehdotusta on kehitetty siten, että ehdotuksen soveltamisaluetta on rajattu ja täsmennetty, kalastuksen valvontaa koskevia säännöksiä on poistettu, siitä on poistettu lohen istutuksia rajoittava kohta ja lisätty pakollinen istutettavien lohien eväleikkaus, lohen kaksi säätelyaluetta on esitetty pidettäväksi nykyisellään ja villien lohijokien smolttien kestävän enimmäistuoton tavoitetasoa on nostettu 80 %:iin.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston yleisenä tavoitteena on edistää kansallisen ja EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisia lohikantojen suojeluun ja kestävään kalastukseen tähtääviä tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita toimia EU:n tasolla ottaen huomioon tieteelliset ja muut neuvot tai arviot sekä niihin liittyvät puutteet tai epävarmuustekijät. Valtioneuvoston tavoitteena on, että suunnitelma tukee eikä vaikeuta kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian tai kalatiestrategian tarkoituksenmukaista, tavoitteellista ja tehokasta toimeenpanoa.

Valtioneuvoston aiempia kantoja komission vuonna 2011 antamaan asetusehdotukseen on täydennetty edelleen ottaen huomioon mm. EU:n yhteisen kalastuspolitiikan reformin, monivuotisia suunnitelmia, kuten Itämeren turskaa, silakkaa ja kilohailia koskeva suunnitelma, koskevat linjaukset ja muun relevantin EU:n lainsäädännön muutokset. Tavoitteena on selkeä, ytimekäs, tarkkarajainen ja vaikutuksiltaan arvioitavissa oleva suunnitelma jossa EU:n tasolla säädetään vain sellaisista asioista joista säätäminen on perusteltua ja välttämätöntä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka eivät laajenna EU:n toimivaltaa. Valtioneuvosto katsoo, että komission alkuperäistä ehdotusta tulee muuttaa, selkeyttää ja rajata monessa kohdin jäljempänä kuvatulla tavalla ja tältä pohjalta aloittaa neuvottelut muiden Itämeren EU:n jäsenvaltioiden kanssa.

Tieteelliseen tietoon perustuvien rajoitusten esittäminen lohen siimakalastukseen Itämeren pääaltaalla edellyttäisi nykyistä tarkempaa tietoa kalastuksen kohdistumisesta heikkoihin lohikantoihin tai nuoriin alamittaisiin lohiin. Valtioneuvosto on selvittänyt mahdollisuuksia saada ICES:n kautta tätä tietoa. Tietoa ei ole ollut kuitenkaan mahdollista saada riittävän kattavasti eikä se ole mahdollista valtioneuvoston ja muiden jäsenvaltioiden nykyisten resurssien puitteissa. Valtioneuvosto katsoo, että ilman edellä kuvattua tieteellistä tietoa perusteltujen ja tarkkojen siimakalastusrajoitusten esittäminen neuvottelujen tässä vaiheessa ei ole mahdollista. Valtioneuvosto kuitenkin esittää sellaisten vaihtoehtojen säilyttämistä suunnitelmaan jotka mahdollistavat siimakalastustai muiden rajoitusten esittämisen komission toimesta tai alueellistamisen kautta ja pyrkii mahdollisuuksien mukaan edelleen edistämään siimakalastuksen rajoittamista.

Valtioneuvosto on käynyt keskusteluja usean Itämeren jäsenvaltion ja komission kanssa lohen suhteellisen vakauden muuttamisesta. Yhteistä näkemystä suhteellisen vakauden muuttamistarvetta koskevan keskustelun aloittamiselle ei tahojen välillä ole eikä yritykselle aloittaa keskustelu ole siten edellytyksiä. Ilman jäsenmaiden yksimielisyyttä komissio ei tule ehdottamaan suhteellisen vakauden muutosta. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan suhteellista vakautta koskevan keskustelun suhteen ei nyt ole mahdollista tehdä sellaista aloitetta, jonka pohjalta syntyisi yhteinen näkemys suhteellista vakautta koskevan keskustelun aloittamiseksi.

Valiokunnan lausunto YmVL 19/2017 vp

Valtioneuvoston tavoitteena on säilyttää nykyiset kaksi Itämeren lohen säätelyaluetta, joille kummallekin asetetaan oma suurin sallittu lohisaalis (TAC). Säätelyalueidenyhdistämisen vaikutuksia Suomen etuun, kuten suhteelliseen vakauteen ja sen laskentaperusteisiin tai sovellettavaan kalastuskuolevuusarvoon ja siihen perustuen vahvistettavaan TAC:n tasoon, ei voida kaikilta osin ennakoida tai arvioida. Säätelyalueiden yhdistäminen myös haittaisi ja vähentäisi kantakohtaisen kalastuksen säätelyn mahdollisuutta. Säätelyalueiden yhdistäminen vaikeuttaisi mahdollisuuksia ottaa huomioon eri lohikantojen (n. 29 kpl) tila ja kehitys.

Viro on ilmaissut tahdon saada joustavuutta kalastusmahdollisuuksien siirtämiseen säätelyalueiden välillä. ICES on todennut, että noin 18 % Itämeren pääaltaalla saaduista lohista on peräisin Suomenlahden lohikannoista. Valtioneuvosto voi suhtautua joustavasti Viron pyyntöön kuitenkin siten, että Suomenlahden säätelyalueelta ei voi siirtää kalastusmahdollisuuksia Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden säätelyalueelle. Suomella ei ole tarvetta siirtää kalastusmahdollisuuksia. Kalastusmahdollisuuksien siirto 15 %:lla lisäisi Viron kalastusmahdollisuuksia Suomenlahdella noin 300 lohella. Joustavuuden käyttö ei saa myöskään vaarantaa lohikantojen tilaa.

EU:n jäsenvaltiot keräävät tietoa lohen virkistyskalastussaaliista, mukaan lukien uistelusaaliista. Tämä perustuu EU:n merkittävästi rahoittamaan EU:n kalatalousalan tietojenkeruun velvoitteisiin ja tietoa kerätään komission hyväksymän kansallisen työsuunnitelman kautta. ICES käyttää tätä tietoa tieteellisessä työssään ja tieto saaliista tulee jatkossa tarkentumaan. Valtioneuvosto katsoo, että suunnitelmassa ei ole nyt tarpeen täydentää tätä tiedonkeruuta uusilla lohta koskevilla tiedonkeruun velvoitteilla. Mikäli EU:n kalastuspolitiikan edellyttämiä uusia tiedonkeruun tarpeita nousee esille, voidaan näiden tarpeiden täyttämisen mahdollisuuksia arvioida olemassa olevien resurssien puitteissa kalatalousalan tiedonkeruun kansallisen työsuunnitelman kautta.

Valtioneuvosto katsoo, että suunnitelman soveltamisalueen tulisi koskea vain Itämeren merialuetta, ei jokivesiä. Jokivesien kalastuksen säätely tulisi säilyttää kansallisessa päätäntävallassa eikä toimivaltaa tulisi luovuttaa EU:lle. Lisäksi suunnitelma rajattaisiin sovellettavaksi merellä tapahtuvaan kaupalliseen kalastuksen eikä soveltaminen koskisi virkistyskalastusta tai kalastusoppaita (komission ehdotuksessa"virkistyskalastuspalveluja tarjoavat alukset").

Vaikka suunnitelmaa ei sovellettaisi virkistyskalastuksen, ml. kalastusoppaisiin, voidaan näiden kalastusta, esimerkiksi sallitun päiväsaaliin enimmäismääriä, säädellä muilla EU:n säädöksillä. Suomessa on jo kansallisesti säädetty vastaavasti kahden lohen enimmäismäärästä kalastajaa ja vuorokautta kohti. Valtioneuvosto arvioi, että vuosittain annettavan TAC-asetuksen yhteydessä voidaan paremmin ja joustavammin arvioida virkistyskalastuksen säätelytarvetta kuin tässä asetuksessa johon sovelletaan tavallista lainsäätämisjärjestystä (SEUT:n artikla 43 kohta 2). Tätä tarvetta arvioidaan erikseen TAC-asetuksen kansallisessa valmistelussa sekä BALTFISH:ssa että neuvostossa.

Asetuksessa tulisi säätää Itämeren villeille lohikannoille asetettavista tavoitteista. Suomen osalta asetus koskisi Simojoen ja Tornionjoen lohikantoja. Valtioneuvoston tavoitteena on asettaa villien lohijokien potentiaalisen vaelluspoikasten tuotantotavoitteen ensimmäiseksi tasoksi 50 % arvioidusta maksimaalisesta lohikantakohtaisesta vaelluspoikastuotannon tasosta. Kestävän enimmäistuoton tasoksi (MSY tavoite) tulisi asettaa 80 % jokien potentiaalisesta maksimaalisesta

vaelluspoikastuotantotasosta. Tämä olisi linjassa Suomen ja Ruotsin kansallisten strategioiden kanssa.

Valtioneuvosto voi suhtautua myönteisesti ratkaisuun, jossa suunnitelman tulisi mahdollistaa myös kansallisesti tiukempien ja muulla kuin edellä tavoin kuvattujen lohikantakohtaisten tavoitteiden asettaminen. Suunnitelmassa säilytettäisiin velvoite jäsenvaltioille asettaa kansallisesti omia kalastusaluksiaan koskevia kalastusrajoituksia merellä jos kalastus kohdistuu lohikantoihin jotka eivät ole saavuttaneet 50 % vaelluspoikastuotannon tavoitetta kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Viron alueella sijaitsevien lohijokien vaelluspoikastuotantopotentiaali on pientä ja usein hyvin riippuvaista ympäristöolosuhteista, kuten jokien vedenkorkeudesta. Tämä johtaa usein poikastuotannon vuosittaiseen suureen vaihteluun. Viron tavoitteena on, että jokien, joiden valuma alue on alle 1 000 neliökilometriä, 50 % ja MSY vaelluspoikastuotantotavoitteen saavuttamista mitattaisiin 5 vuoden viitejakson kolmen parhaan vuoden vaelluspoikastuotannon keskiarvona. Valtioneuvosto voi kannattaa Viron ehdotusta.

Suunnitelmassa asetettaisiin Itämeren lohikannoille kalastuskuolevuuden lähtökohtainen taso, jonka pohjalta Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) antaa suosituksensa TAC:n tasoksi. Valtioneuvosto katsoo, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden säätelyalueelle tulisi asettaa ICES:n neuvonannossa mainittu kalastuskuolevuuden arvo 0,1.

Koska Itämeren lohikantojen tila vaihtelee suuresti ja heikkojen lohikantojen elpymisen esteenä ei ole aina kalastuksen määrä vaan monessa tapauksessa ensisijaisesti ympäristötekijät, tulisi tämä voida ottaa huomioon eräiden lohikantojen kehittyessä toisia kantoja myönteisemmin. Valtioneuvosto voisi edistää ratkaisua tämän tavoitteen mukaisesti. Kun säätelyalueen lohikannoista 70 % olisi saavuttanut asetetun 50 % vaelluspoikastuotantotavoitteen, voisi neuvosto nostaa 10 %:lla kalastuskuolevuusarvoa arvoon 0,11. Kun kaikki säätelyalueen lohikannat olisivat saavuttaneet MSY-tavoitteen 80 %, olisi neuvostolla mahdollisuus nostaa em. kalastuskuolevuusarvoa. TAC:n nosto ei saisi vaarantaa kestävää kalastusta ja noston suuruus rajautuisi siten, että kaikkien lohikantojen saavuttama MSY-tavoitetaso (80 %) säilyy 50—70 % todennäköisyydellä.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden säätelyalueesta poiketen, ICES ei vielä pysty suosittamaan Suomenlahden säätelyalueen lohikantojen kalastuksella kalastuskuolevuusarvoa. Tämä tulee vaatimaan vielä 2—3 vuotta. Suunnitelmassa tulee valtioneuvoston näkemyksen mukaan esittää yleinen tavoite Suomenlahden lohen TAC:n asettamisesta lohikannoille ICES:n neuvonannon mukaisesti sellaiselle tasolle, että TAC:n taso suurella todennäköisyydellä johtaisi Suomenlahden lohikantojen vahvistumiseen.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n tasolla ei ole tarpeen säätää rajoituksia tai kieltoja lohen istuttamiselle eikä asetuksessa tulisi siten lainkaan säätää lohen istutuksista.

Tällä hetkellä kaikki Itämeren maat istuttavat yksivuotiaita tai vanhempia lohia. Kaikki maat eivät kuitenkaan eväleikkaa istuttamiaan lohia. Itämeren lohipolitiikan kehittämiseksi ja mm. luonnossa lisääntyneiden ja istutettujen lohien erottamiseksi saaliista, olisi tarpeen säätää 1-vuotiaiden tai sitä vanhempien lohi-istukkaiden eväleikkaus pakolliseksi. Eväleikkausta ei kuitenkaan

tarvitsisi tehdä, mikäli lohi istutuksia tehdään lohikantojen tukemiseksi tai potentiaalisten lohijokien elvyttämiseksi. Suomen ja Ruotsin jo toteuttamat eväleikkausohjelmat tulisivat näin kattavaksi mikä mahdollistaisi paremmin valikoivan kalastuksen kehittämisen ja villein lohien esiintymisen seurannan ja tutkimuksen.

Yleinen suuntaus EU:n kalakantoja koskevissa monivuotisissa suunnitelmissa näyttäisi tällä hetkellä olevan se, ettei niissä aseteta merkittävästi uusia kaupallista kalastusta koskevia valvontasäännöksiä. Valtioneuvosto katsoo, että suunnitelmassa ei tulisi säätää tällaisia uusia valvontasäännöksiä myöskään koskien lohen kaupallista kalastusta. Koska ICES:n mukaan erityisesti eteläisellä Itämerellä harjoitetaan edelleen lohen laitonta kaupallista kalastusta, tulisi kuitenkin säätää alle 10-metrisille aluksille velvoite saalin purkamisilmoituksen tekemiselle 48 tunnin kuluessa saaliin purusta. Suomessa on jo vastaava kansallinen säädös.

Esitystä on täydennetty myös valtuuksilla antaa delegoituja säännöksiä alueellistamisen kautta yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen 1380/2013 artiklojen 15 ja 18 mukaisesti. Valtioneuvosto voi myös hyväksyä muut sellaiset perustellut ratkaisut, jotka edistävät Itämeren lohikantojen kestävää kalastusta, potentiaalisten sekä heikkojen lohikantojen elpymistä ja mahdollistavat yleisnäkemyksen saavuttamisen neuvostossa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa (YmVL 14/2011 vp — U 53/2011 vp ja YmVL 28/2014 vp — U 53/2011 vp) ja toteaa, että vuoden 2011 jälkeen sekä EU:n että kansallisessa Itämeren lohipolitiikassa on tapahtunut merkittäviä positiivisia muutoksia ja etenkin pohjoisten lohikantojen tila on parantunut. Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että Itämerellä on edelleen useita heikossa tilassa olevia lohikantoja. Valiokunta pitää pitkään valmistelussa ollutta EU:n asetusehdotusta Itämeren lohikannan monivuotisesta hoitosuunnitelmasta periaatteellisesti tärkeänä ja katsoo, että se tulee saada valmiiksi mahdollisimman nopeasti.

Euroopan komissio esitti EU:n lohenhoitosuunnitelman pitkäksi venyneen valmistelun aikana Suomelle ja Ruotsille pyynnön, että maat yrittäisivät yhdessä löytää malliratkaisuja suunnitelman pohjaksi ottaen huomioon mm. EU:n kalastuspolitiikan uudistuksen vaikutukset. Valtioneuvosto on tämän toimeksiannon perusteella käynyt alustavia keskusteluja Ruotsin ja Viron kanssa lohenhoitosuunnitelmasta. Komission ehdotusta on Suomen, Ruotsin ja Viron välisissä neuvotteluissa kehitetty valtioneuvoston kirjelmän mukaan muun muassa siten, että ehdotuksen soveltamisaluetta on rajattu ja täsmennetty, kalastuksen valvontaa koskevia säännöksiä on vähennetty, lohen istutuksia rajoittava kohta on poistettu ja esitykseen on lisätty pakollinen istutettavien lohien eväleikkaus, lohen kaksi säätelyaluetta on esitetty pidettäväksi nykyisellään ja villien lohijokien vaelluspoikasten kestävän enimmäistuoton tavoitetasoa on nostettu 80 %:iin. Valtioneuvosto katsoo kannassaan, että tältä pohjalta tulee aloittaa varsinaiset neuvottelut EU:n muiden Itämeren jäsenvaltioiden kanssa lohenhoitosuunnitelman hyväksymiseksi.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvosto on tehnyt viime vuosina päätökset kansallisen kalatiestrategian (valtioneuvoston periaatepäätös 8.3.2012) sekä lohi- ja meritaimenstrategian 2020 toteuttamisesta (valtioneuvoston periaatepäätös 16.10.2014), joissa kum-

massakin saatiin aikaan laaja kansallinen yhteisymmärrys vaelluskalakantojen elvyttämisen periaatteista. Valiokunta korostaa, että näiden kansallisten strategioiden kunnianhimoiset tavoitteet tulee pyrkiä saamaan myös EU:n lohenhoitosuunnitelmaan. Valiokunta pitää hyvänä lähtökohtana hoitosuunnitelmaa koskevaan alustavaan ehdotukseen sisältyvää lohikannoille esitettyä vaelluspoikasten tuotantotavoitetasoa, joka olisi 80 % jokien potentiaalisesta enimmäistuotantotasosta. Tavoite on yhteneväinen Suomen kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian tavoitteen kanssa.

Itämerellä on noin 30 lohikantaa, joiden erilainen tila ja kehitys tulee tulevaisuudessa huomioida nykyistä paremmin kalastuksen säätelyssä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Itämeren lohenkalastuksen keskeiseen ongelmaan, joka on heikkojen lohikantojen elpymistä estävä sekakantakalastus Itämeren pääaltaalla, ei ole alkuperäisessä asetusehdotuksessa tai uudessa Suomen, Ruotsin ja Viron ehdotuksessa kyetty kehittämään uusia ratkaisumalleja. Eteläisellä Itämerellä harjoitettavan ajosiimakalastuksen vaikutuksia alueen heikkoihin lohikantoihin pitäisi myös vielä tutkia tarkemmin valtioiden yhteisellä hankkeella esimerkiksi kansainvälisen merentutkimusneuvosto ICES:n koordinoimana, jotta ajosiimakalastuksen vaikutuksista saataisiin yksityiskohtaisempaa tietoa ja ajosiimakalastusta voitaisiin tutkimustiedon perusteella tarkemmin ohjata sekakantakalastuksen vähentämiseksi.

Valiokunta huomauttaa myös, ettei hoitosuunnitelmaa koskevassa ehdotuksessa mainita jokikohtaisia lohikantojen hoitosuunnitelmia tai potentiaalisten lohijokien elvyttämistä. Lohet viettävät olennaisen osan elämänkierrostaan jokialueilla, minkä takia pelkästään merelle rajattu hoitosuunnitelma ei riitä turvaamaan lohikantojen tavoitetilan saavuttamista. Valiokunta katsoo, että jokialueiden lohenkalastuksen säätelyä ei ole kuitenkaan tarpeen sisällyttää EU:n lainsäädäntöön tai toimivaltaan, vaan sisävesikalastus tulee säilyttää edelleen kansallisessa päätösvallassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot varmistavat omilla kansallisilla lainsäädännöillään ja jokikohtaisilla hoitosuunnitelmillaan lohikantojen elpymisen EU:n lohenhoitosuunnitelman mukaisesti. Kansallisissa hoitosuunnitelmissa tulisi sovittaa yhteen meri- ja jokikalastuksen säätelyä ja jokialueilla luonnonvaraisen poikastuotannon kasvattamiseksi tehtäviä toimenpiteitä sekä suunnitella toimenpiteitä potentiaalisten lohijokien elvyttämiseksi.

ICES:n arvion mukaan monien heikkojen lohikantojen ongelmat liittyvät kalastuksen ohella myös jokien heikkoon tilaan. Valiokunta korostaa, että kalastuksen säätelyn ohella EU:n vesipuitedirektiivin tehokas toimeenpano vesiympäristön tilaa parantamalla on tärkeää lohikantojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Heikkojen lohikantojen elvyttämisessä erityistä huomiota tuleekin kiinnittää jokiympäristöjen tilan monipuoliseen parantamiseen ja nousuesteiden poistamiseen tai ohittamiseen. Valiokunta esittää, että lohen monivuotiseen hoitosuunnitelmaan lisätään tämän vuoksi tarpeelliset viittaukset EU:n vesipuitedirektiiviin.

Hoitosuunnitelmaa koskevassa ehdotuksessa esitetty kalastuskuolevuuden arvo F 0,1 vastaa pitkälti lohen merikalastuksen nykyistä tasoa, mikäli kalastuskuolevuusarvoon sisällytetään kaupallisesta kalastuksesta aiheutuva kokonaiskuolevuus (mukaan lukien ei-toivottu, raportoimaton ja väärin raportoitu saalis) sekä vapaa-ajankalastuksen arvioitu saalisosuus. Jotta kalastuskuolevuuden tasoon olisi mahdollista ottaa tarkemmin kantaa, tulisi vielä selkeyttää esitettyä määritelmää siitä, mitkä kalastuskuolevuuden osat on tarkoitettu sisällytettävän esitettyyn arvoon ja mitkä kuolevuuden osat jäävät sen ulkopuolelle.

Ehdotuksessa esitetään lisäksi uutta joustomahdollisuutta kasvattaa lohenkalastusta silloin, kun kannat ovat vahvistuneet tavoitetasoon. Kalastuskuolevuus voitaisiin ehdotuksen mukaisesti asettaa arvoon, joka suurella todennäköisyydellä turvaisi kantojen säilymisen tavoitetasossa. Valiokunta viitaten Luonnonvarakeskuksen arvioon toteaa, että kannan tilan ennustaminen ei ole toistaiseksi kaikkien lohikantojen osalta mahdollista esitetyn joustosäännöksen vaatimalla tarkkuudella. Perusongelmana esitetyssä joustoon perustuvassa säätelyssä on, että yleinen kalastuskuolevuusarvo asetetaan sekakantakalastukselle, jonka kohteena on hyvin eri tavoin kalastusta kestäviä lohikantoja.

Valiokunta viitaten aikaisempiin lausuntoihinsa pitää välttämättömänä, että tehokkaan kalastuksenvalvonnan ja saaliiden raportoinnin merkitys huomioidaan suunnitelmassa. Lohenkalastuksen valvontaa etenkin Etelä-Itämerellä tulee tehostaa, koska ICES:n arvioiden mukaan saaliiden väärinraportointia ja salakalastusta esiintyy alueella edelleen. Suomessa vuonna 2017 käyttöön otettu kaupallisen kalastuksen lohisaaliin merkitsemispakko tulisi laajentaa koko Itämeren ammattimaista lohenkalastusta koskevaksi. Lohisaaliin merkitsemispakolla voidaan osaltaan pyrkiä vähentämään harmaata kalastusta ja myyntiä.

Itämerellä on myös pyrittävä saamaan aikaan yhtenäiset kansallisesti asetetut päiväkohtaiset saaliskiintiöt vapaa-ajankalastuksessa ja tätä kautta kyettävä tehokkaasti säätelemään vapaa-ajankalastusta. Suomessa vapaa-ajankalastaja saa ottaa merellä saaliiksi kaksi lohta päivässä kalastajaa kohden. Valiokunta katsoo, että Suomessa käytössä olevan kaltainen säännöstö tulee ottaa Itämerellä käyttöön laajemminkin. Myös vapaa-ajankalastuksen lohisaaliiden raportointia on ehdottomasti kehitettävä kattavammaksi kalastusmuodon ja saaliiden kasvaessa.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 9.6.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tiina Elovaara ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Ari Torniainen kesk
varajäsen Hannu Hoskonen kesk

varajäsen Arto Pirttilahti kesk
varajäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio